

STJECANJE METODIČKE KOMPETENCIJE STUDENATA GLAZBENE PEDAGOGIJE

**doc. dr. sc. Jasna Šulentić Begić
dr. sc. Amir Begić**

Umjetnička akademija u Osijeku

*2. Međunarodni znanstveni i umjetnički simpozij o pedagogiji u umjetnosti
“Komunikacija i interakcija umjetnosti i pedagogije”*

Osijek, 12. do 14. listopada 2017. godine

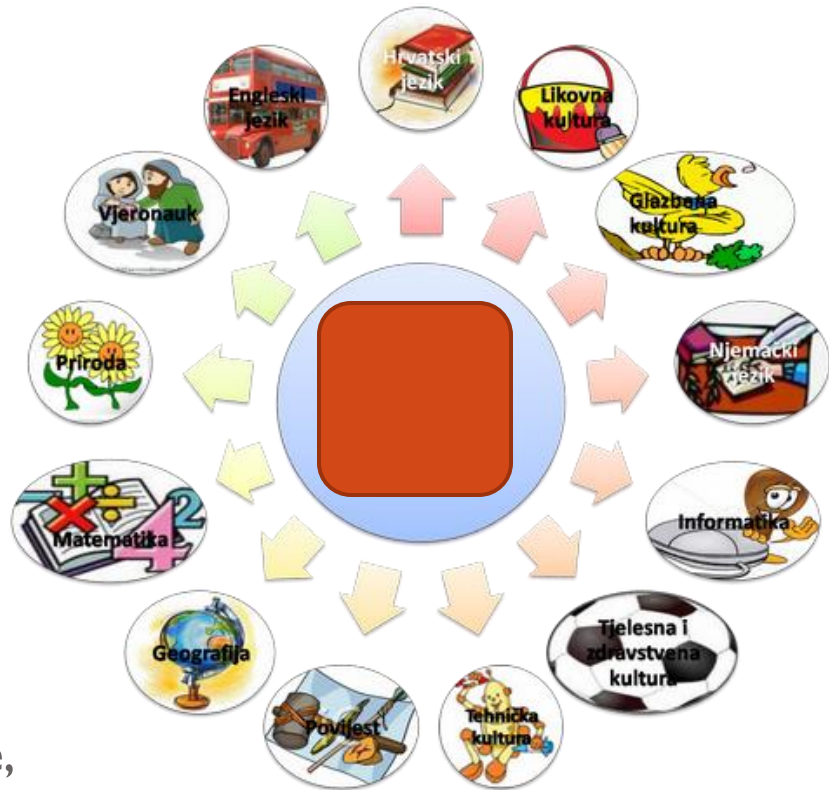

▶ Metodika

- ▶ grana pedagogije
- ▶ disciplina srodna didaktici
  - ▶ specijalna didaktika
- ▶ fakultetski nastavni predmet
  - ▶ budući nastavnici
    - obučavaju se kako izvoditi nastavu za svaki školski predmet
    - stječu metodičku kompetenciju

- ▶ ne postoji jedna jedinstvena metodika
  - ▶ svaka znanstvena/umjetnička disciplina oblikovana kao nastavni predmet ima svoju metodiku
  - ▶ svaki nastavnički studij ima svoju metodiku
- ▶ interdisciplinarnost metodike - sadržaji iz:
  - ▶ matične znanosti/umjetnosti
  - ▶ filozofije, pedagogije, psihologije, sociologije i dr.

▶ Glazba

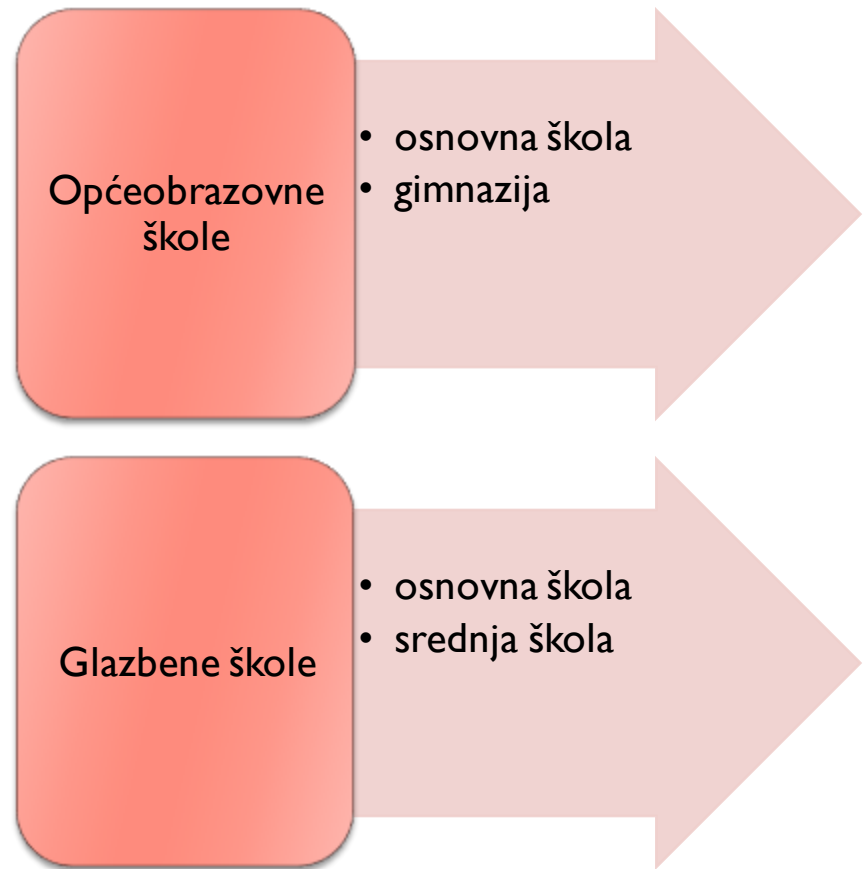
- ▶ jedina ima svoj vlastiti odgojno-obrazovni sustav paralelan sa sustavom općeg obrazovanja
  - ▶ osnovna i srednja glazbena škola
  - ▶ fakultet (muzička akademija/konzervatorij)

-
- ▶ u sustavu profesionalnog glazbenog obrazovanja postoje različiti predmeti/kolegiji pa shodno tome postoje i različite metodike
    - ▶ metodika nastave pjevanja
    - ▶ metodika nastave glasovira
    - ▶ metodika nastave orgulja
      - ▶ tj. metodika svakog pojedinog instrumenta
    - ▶ metodika povijesti glazbe
    - ▶ **metodika nastave teorijskih glazbenih predmeta**
    - ▶ ...

-
- ▶ magistar Glazbene pedagogije
tijekom studija na kolegiju
**Metodika nastave teorijskih
glazbenih predmeta** treba
steći metodičku kompetenciju

▶ *Pravilnik o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju učitelja i stručnih suradnika u osnovnom školstvu* (1996)

▶ profesor Glazbene kulture (prema bolonjskom sustavu magistar Glazbene pedagogije) može organizirati:

▶ **u osnovnoj općeobrazovnoj školi**

nastavu *Glazbene kulture*

pjevački zbor i ostale izvannastavne glazbene aktivnosti

▶ **u osnovnoj glazbenoj školi**

nastavu *Solfeggia* i *Teorije glazbe*

Zbor i *Tambure* (profesor Glazbene kulture koji se praksom ističe na tom području)

-
- ▶ **Pravilnik o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju nastavnika u srednjem školstvu (1999)**
  - ▶ profesor Glazbene kulture – magistar Glazbene pedagogije može organizirati:
    - ▶ **u gimnaziji**
      - nastavu *Glazbene umjetnosti*
      - pjevački zbor ili drugu izvannastavnu aktivnost
    - ▶ **u srednjoj glazbenoj školi**
      - nastavu *Solfeggia*
      - *Zbor*
-
-

Metodologija

▶ Tema rada

- ▶ razvijanje potrebne metodičke kompetencije studenata Glazbene pedagogije tijekom studija

▶ Svrha rada

- ▶ uvidjeti zastupljenost kolegija u studijskim programima na kojima studenti stječu metodičku kompetenciju

▶ Postupak i instrument

- ▶ kvalitativna i kvantitativna analiza pedagoške dokumentacije
  - ▶ nastavni programi predmeta *Glazbena kultura, Glazbena umjetnost, Solfeggio i Teorija glazbe**
  - ▶ programi studija Glazbene pedagogije koji se izvode u Republici Hrvatskoj (Zagreb, Split, Osijek, Pula)

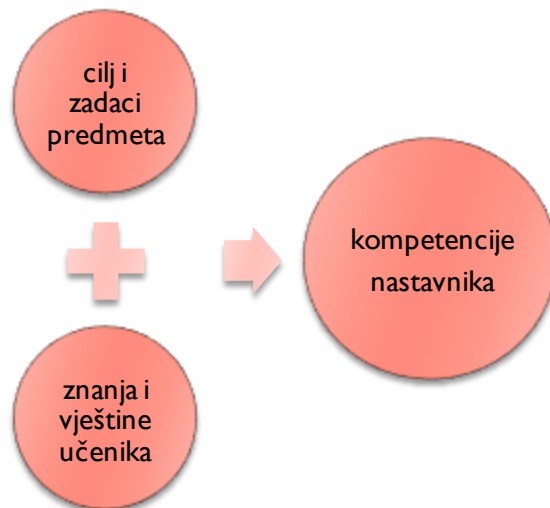
▶ *s obzirom na problematiku ovoga rada nećemo se baviti analizom praktičnih - izvođačkih, već isključivo „teorijskih“ glazbenih predmeta

Analiza nastavnih programa predmeta

- ▶ *Glazbena kultura*
- Glazbena umjetnost*
- Solfeggio*
- Teorija glazbe*

- ▶ kompetencije nastavnika trebaju biti u skladu
  - ▶ s ciljem i zadacima nastavnog programa određenog predmeta
  - ▶ znanjima i vještinama koje bi učenici tijekom nastave određenog predmeta trebali stjecati

Glazbena kultura

- ▶ nastavnik treba posjedovati metodičku kompetenciju vezano za:
  - ▶ usvajanje pjesme po sluhu i retrogradno po notama
  - ▶ sviranje instrumenta kako bi pratio vlastito pjevanje i pjevanje svojih učenika
  - ▶ usvajanje glazbenih igara i plesa
  - ▶ stjecanje osnovnih obavijesti o notnom pismu
  - ▶ stjecanje vještine sviranja
  - ▶ organiziranje glazbenog stvaralaštva
  - ▶ aktivno slušanje glazbe i posredno upoznavanje
    - ▶ glazbeno-izražajnih sastavnica
    - ▶ muzikoloških sadržaja
      - glazbenog folklor, osnovnih obavijesti o skladateljima, povijesnih razdoblja, glazbenih oblika i vrsta, glazbala, pjevačkih glasova, popularne glazbe i *jazza*
  - ▶ primjenu računala u glazbi

Pjevanje

Slušanje i upoznavanje glazbe

Izvođenje glazbe i glazbeno pismo

Glazbene igre

Slobodno, improvizirano ritmiziranje, kretanje na glazbu, ples i sviranje

Sviranje (sintesajzer), stvaralaštvo, računala (midi-oprema)

Glazbena umjetnost

- ▶ nastavnik treba posjedovati metodičku kompetenciju vezano za:
  - ▶ aktivno slušanje glazbe i posredno teorijsko upoznavanje
    - ▶ glazbeno-izražajnih sastavnica
    - ▶ muzikoloških sadržaja
      - hrvatskih i svjetskih skladatelja
      - glazbala, pjevačkih glasova i izvođačkih sastava (vokalnih, instrumentalnih, kombiniranih)
      - povijesnih razdoblja i prepoznavanja kojem razdoblju ili stilu pripada slušano djelo
      - glazbenih oblika i vrsta
      - hrvatske glazbene tradicije

Slušanje glazbe i upoznavanje muzikoloških sadržaja

Solfeggio

- ▶ nastavnik treba posjedovati metodičku kompetenciju vezano za:
  - ▶ pjevanje melodije i izvođenje ritma prema notnom zapisu
  - ▶ demonstriranje, tj. sviranje glazbenih primjera
  - ▶ zapisivanje notama glazbenih primjera – diktata
  - ▶ upoznavanje notnog pisma i znakova
  - ▶ stvaranje glazbe
  - ▶ slušanje glazbe i uočavanje glazbeno-izražajnih sastavnica, zvuka različitih glazbala, izvodačkih sastava, glazbenih oblika

Glazbena pismenost

Slušanje glazbe i upoznavanje muzikoloških sadržaja

▶

Teorija glazbe

- ▶ nastavnik treba posjedovati metodičku kompetenciju vezano za:
  - ▶ osnove teorije glazbe
  - ▶ znanja o glazbenom pravopisu
  - ▶ zvukovno i vizualno prepoznavanje izvodača i izvodačkih sastava
  - ▶ hrvatska narodna glazbala
  - ▶ temeljne pojmove s područja harmonije i polifonije
  - ▶ osnove tijeka razvoja glazbe od srednjega vijeka do danas i nazive pojedinih glazbenih razdoblja, odnosno stilova
  - ▶ prepoznavanje glazbenih oblika

Teorija glazbe

Solfeggio

Harmonija

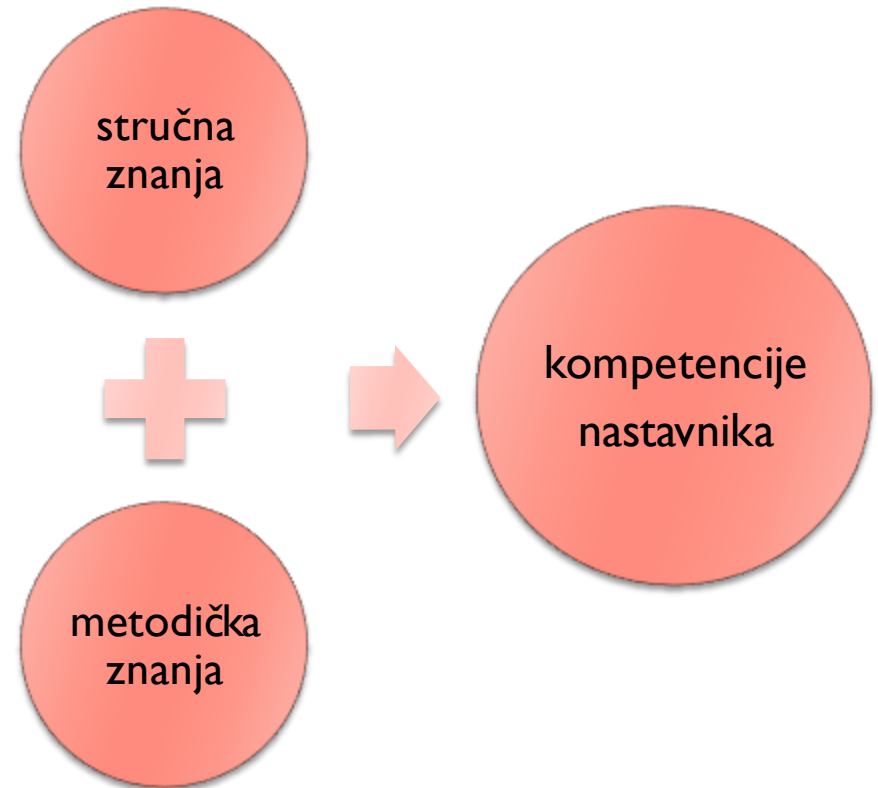
Polifonija

Slušanje glazbe i upoznavanje muzikoloških sadržaja

-
- ▶ velika očekivanja od završenog magistra Glazbene pedagogije s obzirom na
    - ▶ stručna znanja
    - ▶ metodička znanja
      - u kontekstu opsežnosti i specifičnosti predmeta *Glazbena kultura, Glazbena umjetnost, Solfeggio i Teorija glazbe*

Analiza studijskih programa Glazbene pedagogije

- ▶ analizirani programi studija Glazbene pedagogije
  - ▶ zastupljenost kolegija na kojima studenti stječu metodičku kompetenciju
    - ▶ *Muzičkoj akademiji u Zagrebu, Umjetničkoj akademiji u Splitu, Umjetničkoj akademiji u Osijeku i Muzičkoj akademiji u Puli*
- ▶ **Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (2008)**
  - ▶ poslove učitelja, nastavnika i stručnog suradnika može obavljati osoba sa završenim diplomskim studijem koja ima i pedagoške kompetencije
    - ▶ **pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičko** obrazovanje
      - 60 ECTS bodova
      - **obvezno stjecanje i metodičke kompetencije**

Zagreb	Naziv kolegija/Status predmeta	Semestar/ECTS						Ukupno 180 sati 18 ECTS
		5.	6.	7.	8.	9.	10.	
	Metodika nastave teorijskih glazbenih predmeta (obvezni)	PISOVI 3	PISOVI 3					60 sati 6 ECTS
	Pedagoška praksa teorijskih glazbenih predmeta 1 (obvezni)			POSIVI 3	POSIVI 3			120 sati 12 ECTS
	Pedagoška praksa teorijskih glazbenih predmeta 2 (obvezni)					POSIVI 3	POSIVI 3	
Split	Naziv kolegija/Status predmeta	Semestar/ECTS						Ukupno 120 sati 12 ECTS
		5.	6.	7.	8.	1.	2.	
	Metodika glazbene nastave 1 (obvezni)			PISIVO 3				60 sati 6 ECTS
	Metodika glazbene nastave 2 (obvezni)				PISIVO 3			
	Metodička praksa 1 (obvezni)					PISIVO 3		60 sati 6 ECTS
	Metodička praksa 2 (obvezni)						PISIVO 3	
Osijek	Naziv kolegija/Status predmeta	Semestar/ECTS						Ukupno 150 sati 18 ECTS
		5.	6.	7.	8.	1.	2.	
	Metodika nastave teorijskih glazbenih predmeta (izborni)	PISOVI 3	PISOVI 3					60 sati 6 ECTS
	Pedagoška praksa nastave teorijskih glazbenih predmeta (izborni)			POSIVI 3	POSIVI 3			90 sati 12 ECTS
	Pedagoška praksa (izborni)					POSIVO 3		
	Pedagoška praksa (izborni)						POSIVO 3	
Pula	Naziv kolegija/Status predmeta	Semestar/ECTS						Ukupno 180 sati 18 ECTS
		5.	6.	7.	8.	1.	2.	
	Metodika nastave glazbe 1 (obvezni)	P2SOVO 3						90 sati 9 ECTS
	Metodika nastave glazbe 2 (obvezni)		P2SOVO 3					
	Metodika nastave glazbe 3 (obvezni)			P2SOVO 3				
	Metodički praktikum (obvezni)				P2SOVO 3			90 sati 9 ECTS
	Metodički praktikum i praksa (obvezni)					P4SOVO 6		

300 ECTS
(100%) studij
Glazbene
pedagogije

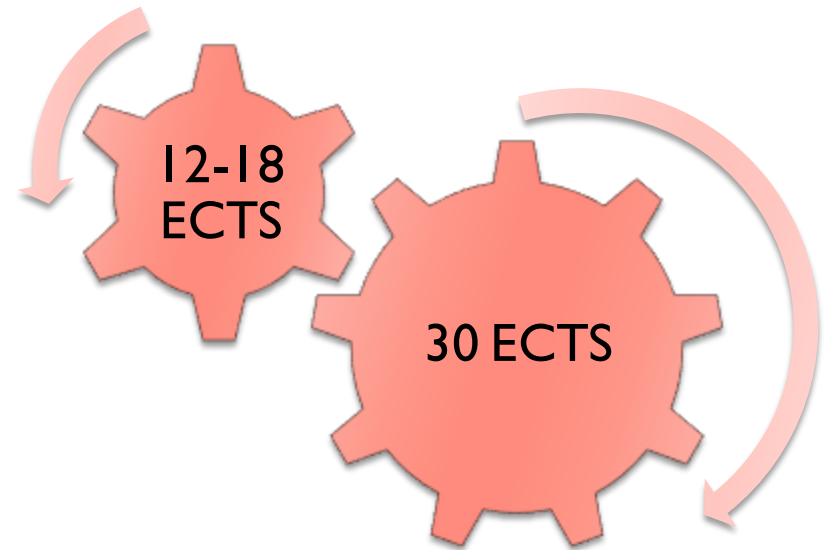
18 ECTS (6%)
Zagreb, Osijek i
Pula

12 ECTS (4%)
Split

Rasprava

- ▶ mali udio broja bodova dodijeljenih metodičkim kolegijima u ukupnom studijskom opterećenju na studijima Glazbene pedagogije
  - ▶ od 12 do 18 ECTS-a
- ▶ na Filozofskom fakultetu u Zagrebu
  - ▶ 30 ECTS-a dodjeljuje se kolegijima iz metodike nastave i školske prakse

---

▶ **predrasude vezano za metodiku:**

▶ važnost metodike proporcionalno opada s dobi učenika

▶ dobar se metodičar rađa

▶ metodika je isto što i iskustvo u nastavi

▶ onaj tko je vrhunski znanstvenik automatski je osposobljen i kvalificiran za nastavni rad

▶ **netko može posjedovati visok nivo usvojenosti znanja i teorijskog poznavanja problema**

▶ to ne mora podrazumijevati i njegov izuzetan uspjeh na razini praktičnog rada s mladima i uspjeh u tom procesu

Zaključak

**nedovoljno pažnje
posvećeno
metodičkom
obrazovanju i
praktičnom
osposobljavanju
studenta Glazbene
pedagogije**

**samo metodički
kompetentan
nastavnik može
organizirati
suvremenu nastavu
glazbe**

**daljnja istraživanja
ispitivanje stavova
studenta Glazbene
pedagogije i njihova
procjena vlastite
metodičke
kompetencije**

Literatura

- ▶ Bežen, A. (2013). Metodike u suvremenom odgojno-obrazovnom i znanstvenom sustavu. U: *Metodike u suvremenom odgojno-obrazovnom sustavu* (ur. Dragan Milanović, D., Bežen, A., Domović, V.), Zagreb: Akademija odgojno-obrazovnih znanosti Hrvatske, 26-76.
  - ▶ Bežen, A. (2008). *Metodika: znanost o poučavanju nastavnog predmeta*. Zagreb: Profil international ; Učiteljski fakultet u Zagrebu.
  - ▶ Bogunović, B. i Stanišić, J. (2013). Kompetencije nastavnika u muzičkih i opšteobrazovnih škola. *Pedagogija* 67(2), 193-206.
  - ▶ *Elaborat o studijskom programu - Integrirani sveučilišni studij Glazbene pedagogije (2016)*. Zagreb: Muzička akademija u Zagrebu.
  - ▶ *Elaborat o studijskom programu - Diplomski sveučilišni studij Glazbena pedagogija (2014)*. Split: Umjetnička akademija u Splitu.
  - ▶ *Elaborat o studijskom programu - Preddiplomski sveučilišni studij Glazbena pedagogija (2014)*. Split: Umjetnička akademija u Splitu.
  - ▶ Herzog, J., Ivanuš Grmek, M. i Čagran, B. (2012). Pogledi mentora na pedagošku praksu studenata razredne nastave. *Croatian Journal of Education*, 14(1), 25-47.
  - ▶ *Izvedbeni plan nastave kolegija - Diplomski sveučilišni studij Glazbena pedagogija (2016)*. Pula: Muzička akademija u Puli.
  - ▶ *Izvedbeni plan nastave kolegija - Preddiplomski sveučilišni studij Glazbena pedagogija (2016)*. Pula: Muzička akademija u Puli.
  - ▶ *Izvedbeni plan nastave ak. god. 2016./2017. god. - Diplomski sveučilišni studij Glazbene pedagogije (2016)*. Osijek: Umjetnička akademija u Osijeku.
  - ▶ *Izvedbeni plan nastave ak. god. 2016./2017. god. - Preddiplomski sveučilišni studij Glazbene pedagogije (2016)*. Osijek: Umjetnička akademija u Osijeku.
  - ▶ Matijević, M. (2007). Znanstvene kompetencije učitelja primarnog obrazovanja. U: *Zbornik radova - Kompetencije i kompetentnost učitelja* (ur. Babić, N.), Osijek: Grafika, 303-308.
-

- ▶ ~~-----~~ Mićanović, V. (2012). Kompetencije u radu s mladima. *Sociološka luča* 6(2), 103-112.
- ▶ Mihaljević-Djigunović, J. (2009). Studentsko opterećenje (sustav ECTS-a). U: *Planiranje kurikuluma usmjerenoga na kompetencije u obrazovanju učitelja i nastavnika* (ur. Vizek Vidović, V.), Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 49-51.
- ▶ Musa, Š. i Šušić, M. (2015). Teorijske postavke i odnos opće metodike i metodike književnosti. *Suvremena pitanja*, 20, 38-58.
- ▶ *Nastavni plan i program za osnovnu školu* (2006). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- ▶ *Nastavni plan i program za osnovnu glazbenu školu* (2006). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- ▶ *Nastavni programi za gimnazije – Glazbena umjetnost* (1994). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- ▶ *Nastavni plan i program za srednju glazbenu školu* (2008). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- ▶ *Pravilnik o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju učitelja i stručnih suradnika u osnovnom školstvu* (1996). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- ▶ *Pravilnik o stručnoj spremi i pedagoško-psihološkom obrazovanju nastavnika u srednjem školstvu* (1999). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- ▶ Rojko, P. (2012). *Glazbenopedagoške teme*. Zagreb: Jakša Zlatar.
- ▶ Rosandić, D. (1986). Znanstveno utemeljenje metodike. U: *Metodika u sustavu znanosti i obrazovanja: Zbornik radova* (ur. Bežen, A.), Zagreb: Institut za pedagoška istraživanja Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i NIRO Školske novine, 3-17.
- ▶ Slatina, M. (2009). Dileme i sporenja oko sticanja kompetencija za nastavni rad u bolonjskoj reformi. U: *III savjetovanje – Reforma visokog obrazovanja - Primjena Bolonjskih principa na Univerzitetu u Sarajevu*, Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu, 109-126.
- ▶ Vizek-Vidović, V. (2009). Model razvoja kurikuluma usmjerenog na kompetencije. U: *Planiranje kurikuluma usmjerenoga na kompetencije u obrazovanju učitelja i nastavnika* (ur. Vizek Vidović, V.), 67-75.
- ▶ ~~-----~~ *Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (2008). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.